

<p>تاریخی: ۱۹۵۷</p> <p>تاریخ: ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶</p>	<p>روزنامه: روزنامه اطلاعات</p> <p>شماره: ۱۰۰۰</p>	<p>موضوع: صلح و وسوسه‌ی استیلا</p>
--	--	------------------------------------

اوراک

IDRAK

آرام و دلگشا، هفته‌ای پنج بار، پنجشنبه‌ها و روزهای دوشنبه و سه‌شنبه

تاریخی محاکمه به باشلاندی

ارکان و صاحبان افکار محاکمه‌ی باشلاندی - مدعیان هم‌بند سوزنی - دعوی دیگری به نیویورک - قرار پیشینه گرفته قادی

دعوی محاکمه‌ی تاریخی مدعیان هم‌بند سوزنی که در نیویورک گرفته شده است، در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

صلح و وسوسه‌ی استیلا

سود ستاره، روزنامه کعبه دست این... صلح و وسوسه‌ی استیلا... در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

طواف ملک

تبع کبابی بازار اسکندریه... طواف ملک... در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

جناب آقای آرشاد

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

در این باره قرار پیشینه گرفته شده است. این محاکمه در نیویورک در تاریخ ۲۵ دسامبر ۱۳۳۶ برگزار شد. در این محاکمه مدعیان هم‌بند سوزنی و سایر افراد متهم به همکاری با دشمنان در جریان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. این محاکمه یکی از بزرگترین محاکمه‌های تاریخ است.

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

حکومت دارمندان بزرگ طرفداران بیگانه

حکومت دارمندان بزرگ طرفداران بیگانه است که در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

دولت ایران در این سالها در راه اصلاحات و پیشرفتات بسیار راه پیمایی کرده است و در این راه با دشواریها و مشکلات فراوان روبرو شده است...

Tarihî Muhakemeye Başlandı

Sulh ve Sosyalistler

Tevaif-i Mülûk

TSF'nin Benî Kongresi' Murahhasları

Hasan Sadi
Arkadaş

Doctor Refik Nevzat
Arkadaş

İzmir Müdürlüğü

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV
TARİH

Cavid Bey

ŞLUN-LI DAHİZİNE

Amerika, Fransa, İtalya
Nokta-i Nazarları

Heyet-i Nasihâ izmirde

Hukuk-u Aile
Kararname

İase Müdiriyeti
Lağı mı ~~Oldu~~ Myor?

Hasar Taemin Edilmiş

İki Taraf da Fikrinde
Musir

Tecil-i Mücazat
Kanununa Zeyl

Tahcir Edilenlerin
Emvali İade
Edilmiştir.

Tenkil

Kısa Havadisler

İORAK'ın Tefrikası
JERMİNAL
Muharriri: Emile Zola

Tenvirât-ı Elektrikiğe
İşiler Yurdu

Fransız Gazetelerinin
Mütalaatı

Kadınlar Dünyası Matbaası
Müdür-ü Mesul:
Mehmed Latif

HAK

Bu memleketin hayırlı bir evlâdı ve bugünkü gençliğin hayr-hâh bir babası iken rahmet-i rahmana intikal eden Recaizade Ekrem merhum bir mecelle kitabının başına yazdığı satırlarda: "Dünyada zat-ı hakdan sonra en mukaddes şey hakk-ı zattır." der. Filhakika bu böyle olmak lâzım gelir. Zira hakk-ı insanlığın âhengini te'min, bütün insanların kardeş gibi geçinmesi tekeffül eder. Her hakkın tanındığı; kâ/vînin, zaifin, zenginin, fakirin, sâhın, gedânın hakkına mütesaviyen riayet olunduğu gün ne kanlı muharebeler, ne ihtilâller, ne isyanlar, ne tefrikalar, hasılı beşeriyeti yekdiğeri aleyhine tahrik eden ihtiraslar artık meydan bulamaz. Maâ'te'ssüf Fransa İhtilâl-i Kebirinden beri medeniyet vadisinde atılan dev adımlarına rağmen henüz te-sâvi-i hukuk hasıl olmamış; hak, daima kâ/vî kim ise onun olmuştur. Fakat harb-i umumî dört sene zarfında yalnız cihanda değil efkârda da bir hercümerc hasıl etti. Vukuatın şimdiden sonra ta'kib edeceği cereyân artık züefanın, fukaranın, amelenin de hukukunu te'min edecektir. Ancak ağlamayan çocuğa meme verilmediği gibi, hakkını dava etmeyen zümrenin de bu hakkı daima mektûm kalacağı cihete zamanın istidadını nazar-ı dikkate alarak ve vesait-i meşruanın kâffesine müracaat ederek hakkını istemelidir.

Memleketimiz ezelf bir sosyalist memleketidir. Şer'i mübin-i ahmedî ise esasen ahkâm-ı münifesiyle bir sosyalist düsturudur. Ve bu düstura tamamen riayet olundukça, ahkâm-ı şer'iyeye beyn-elhakk mutâ' kaldıkça bu millet refah içinde yaşamıştır. Bilâhère zaman değiştikçe şerait dahi değişmiş, bugün hayat büsbütün başka bir şekle girmiştir. Ve gitgide memalik-i mütemeddinenin kâffesinde olduğu gibi bizde de halk arasında içtimâf farklar husule gelerek bir amele sınıfı peyda olmuştur. Bugüne kadar salim bir kaideye tâbi olmayarak, yediğlerinden bi-haber ve münferiden çalışan bu sınıf, böyle hâl-i infiradda kaldıkça daima ezilmeğe mahkûmdur. Ve nasıl ki öyle de oldu. Elde kanun yok, ittihat ve ittifak yok, şikâyet edecek merci yok... amele ve işçi sınıfı sermaye sahiplerinin elinde adeta oyuncak idi. Tüccar, esnaf ittifak edip bhusus bu sen harb senelerinde hûn-rizâne ihtikâr yaparken, aldığı beş on kuruş gündelikle geçinemeyen amele, her sızlandıkça duçar-ı hakaret, her yalvardıkça giriftâr-ı ceza oldu. Zira her teşebbüs münferid; her şikâyet yalnız

101
vakia oluyordu. Aynı zamanda yıkılıp giden İttihat ve Terakki Hükûmeti amelenin hasm-ı canı idi. Çünkü o çetenin ^{avânesinden} bir çoğu beytülmalın ^{parasını} çalıp çırparak, köyleri, kasabaları soyarak sermaye sahibi olmuş; fabrikalar, destgâhlar, tarlalar, çiftlikler bütün yararının eline geçmişti. Orada bir dilim kara ekmeğe çalışan amelenin, rençberin halini şikâyete ne hakkı olabilirdi? Binaenaleyh teşkili arzu edilen sendikalar yerine esnaf cemiyetleri teşekkül etti. Ve bu cemiyetler işçilerin değil sermayedarların lehine çalıştı. Mal sahibi zengin, amele fakir oldu. Mütarekenin akdine ve hatta kısa bir müddet sonraya kadar koca Türkiye'nin mukadderatına musallat olan İttihat ve Terakki belâsı herkesin hakkı gibi amelenin de hakkını bu suretle daima ezdi ve bu günkü sefalet hep o yadigârların yadigârıdır.

Fakat bu günkü hükûmet - ki Firkamız kendisine zâhirdir - âdilâne olmasına gayret ettiği icraatı meyanında Firkamızın teşekkülüne ve gazetemizin yeniden intişarına müsaade etmekle leddelicab işçilerin hukuku nazar-ı itibara alınacağına bize hiss ettirmiş oldu. Artık avdetine ve fimâbad istikrarına şüphe etmediğimiz adaletin en büyük mütehassırları işçiler olduğuna nazaran bundan istifade edecekler de yine onlardır. Şimdiye kadar mağdur ve mekhur, fakat herkesden herşeyden fazla şayan-ı tekrim ve müstehak-ı himaye olan ameleye bu büyük bir tesellidir. Cemiyet-i beseriyyeden alacağımız çok hak var. Bu hukukumuzu birer birer isteyeceğiz. Ve düstur-u hareketi âdl ve müsavat olan hükûmet eminiz ki, arz edeceğimiz bu pek mutedil mütalâayı daima şefâkatla dinleyecek ve kabul edecektir. Bunun için yukarıda arz ettiğimiz ve atıyen ta'dâd edeceğimiz vesait-i meşruaya müracaatla hukukumuzu talep ve müdafaa ve bu hukuku tanıyacak ve davamızı hayr-hâhf ile dinleyecek hükûmete daima zâhir olacağız.

İdrak No:1 (28 Nisan 1335-1919) s.1

Ve aynı sayıdan bir haber: -

Şu'be Küşadı

Türkiye Sosyalist Fırkası'nın Kadıköy şu'besi dün bir çok müstesna ve münevver zevatın iştirakiyle küsad edilmiştir.

(s.2)

Abone Şartları:

	senelik	6 aylık	3 aylık
dahili:	655	350	200
harici:	755	400	250

Sahibi: Hüseyin Hilmi

Biri yer biri bakar
Kıyamet ondan kopar

Ağnıya servatinin
Kırkda biri fukaranın
Hakkıdır

idarehanesi: Sirkede, Hoca Paşada
Hamam Sokakında
İlanot için ayrıca konusudur.

İDRAK

Her nevi evrak hey'at-i tohririye
müdiriyyetine gönderilmelidir.

Alamam, dinlemem başkaca hiç bir telkin
Milletim ne'li besendir Vatanım Ruy-i Zemin
29 Nisan 1335-1919 28 Recep 1335

Basılan evrak iade edilmez.

TEVÂİF-i MÜLÜK (x)

Tarih kitapları yazar. Eski zamanlarda hükümet içerisinde hükümet süren bir takım küçük küçük padişahlar varmış. Bunlar bazan alelalâde bir çiftlik büyüklüğünde olan arazileri dahilinde yaşamak bahtsızlığında olan insanları adeta köle imis gibi kullanır, tahammül işlere kosar, bu zavallılardan ağır ağır vergiler alır, ve memleketin hükümdarı ile bu insanlar arasında güya rabıta olurlarmış. Bu muzırr tevâif-i mülük'un mevcudiyetiyle teb'a metbû'undan bi-haber ve onun şefkatinden bi-nasib, hükümdar ise teb'asının sadakât ve muhabbetinden mahrum ve onun ihtiyacatını gayr-ı müdrik bulunurmuş. Bu suretle tâc-dâr ile reayası arasında hasıl olan uçurum git gide derinleşmiş ve öyle olmuş ki hükümdâr da, teb'a da tevâif-i mülük de içerisinde yuvarlanmışlar.

Bizde de mâ-etessüf sakım bir ananenin temadisiyle bugün tıpkı böyle tevâif-i mülük halâ var. Bunlara lisân-ı halkta Değnekçi denir. Arabacı, sandalacı, hamal hep bu tûfoylu adamların esiridir. Değnekçi ekseriyetle esnafın eskilerinden ve nevâimâ kibar kısımandan intihap olunur. O, vaktiyle hizmet ettiği paşanın veya beyin, efendinin her ne ise bütün istibdadını, huşûnetini, titizliğini taklid eder, idaresine mevdu' esnafı kasar kavurur. Akşama kadar yağmurun güneşin altında sifatah etmeden bekleyip, nihayet geç vakit bir müşteri alabilen esnaf kendisine haras verecektir. Vermezse bir daha müşteri alamaz.

Değnekçi ^{kalın} emr-i mutlak. Paradan başka, menfaat-i şahsiyesinden başka bir şey tanımaz dinlemez. Güya esnafın mümessili, hükümete karşı hukukunun müdafidir. Sakın ha! O yalnız ve yalnız elinde sopası ağzında sigarası esnafın en çok toplu olduğu merkezlerde dolaşır. sağına soluna bağırır, para toplar...para, hep para!..

Belki vaktiyle belediye teşkilâtı henüz yapılmamış, zabıta umuru henüz vasi miktar ^{vas}da tutulmamış iken bu değnekçi ağaların bir faide temin etmeleri melhuz olabilirmiş. Esnaf arasında iyi geçinsin müşteri ile tahaddüs edebilecek ihtilâflar hâll olsun, hırsızlığa, ihtikâra meydan verilmesin için haydi bundan elli atmış sene evvel bu değnekçi tairesine lüzum görülmüş olsun! Fakat bugün Avrupa şehirlerinin en müterakkisine kıyasen bizde de belediye teşkilâtı

103

vücuda getirilmesine gayret, zabıtamız tensik, memurlarımız teksir edildiği halde bu muzırr tevâif-i mülûkûn i'fasındaki hükümeti bir türlü anlayamıyoruz. Esnaf hakkını müdafaa edecek bir mersi, daha doğrusu bir vasıta arıyorsa, ittifak etsin, bir araya toplansın, hükümet ile belediye ile ~~belediye ile~~ daima temasda bulunacak bir hey'et intihab etsin . Bakınız o vakit işler hem ahalinin hem de esnafın lehine yürüyor. ve yirmi senede yapılamayan tarifeler yirmi günde ne kolay yapılır. Ve tarifin ^{aynı} hüsn-ü rızasıyla tatbik edilecek bu tariflerden halk da esnaf da hükümet de elbette memnun olur.

Değnekçi ne demekmiş?..Bir kaç kişinin bād-ı havadan karnını doyurmak ve masâlihi isgal etmek lâzımsa o baska!

SULH VE SOSYALİSTLER

Son senelerde oldukça kesb-i vus'at eden sosyalist meslekî harb-i umumînin zuhuruna maalesef mâni olamamış ve sulhun idamesine icra'yı tesir etmek hususunda kendisinden beklenen ümidleri tatmin edememişti. Hele faaliyet ve teşkilâtıyla en çok tefahür edilen Alman Sosyal Demokratları, Almanya'nın ihşar ettiği harb-i umumîde Alman Ricâl-i Askeriyesine müzaheret etmekle bu meslek-i ulviye en büyük darbeyi indirmişlerdi. Mamafih harbin âfetleri, herseyden evvel bir fikr-i insanîyi ihtiva eden sosyalizmin kesb-i kuvvet etmesini teshil ederek Harb-i Meş'ûmun bir an evvel bitmesi için her yerde hareketi sulh perveroninin yeniden te'sisine sebebiyet verdi. Harbin müsaibini bi-taraf ve yüksek bir nazarla tedkik eden bi-taraflar 1910'da Kopenhag'da toplandılar.; yine aynı sene zarfında ^{mülte} hükümetlerin sosyalistleri Viyana'da, ^{lit} mütelâfler de Londra'da içti-mâ' ettiler. Mamafih müstakilen hic bir netice ^{lit} tevâif edemeyen ve mücerred bir surette cereyân eden bu vakı'alar, bir anlaşma zeminini ihzar edebilmediler. 1916'da La Hay'de, yine bitaraflardan

mürekkeb olmak üzere bir kongre inikâd etti. Burada iki zümre-i muharibe mensub sosyalistlerin bir yere toplayarak telif beyn çareleri taharri edildi. Netice Stokholm ^{nel} 'da beyanî bir sosyalist kongresi ihzarına karar verildi. Bu ^{esnada} sırada Almanya (Sulh teca-vüzatı) ile meşguldü. Mu'telif devletler bu konferansın mahiyet ve

104
netayicini hüsn-ü telâkki etmeyerek murahhaslara pasaport vermekten imtina ettiler. Şu suretle konferans, bi-taraf ve müttefiki sosyalist ler^{nine} münhasır kaldı. Mamafih netice itibarıyla yine mahsuldâr oldu.

Zira: Bu konferansa İngiliz sosyalistleri bir cevap verdiler. Bu da meşhur İngiliz notasına vesile oldu. Nihayet bu sebeble sulh-u umuminin istinad ettiği Wilson esasları doğdu.

Hülâsa: Stockholm Konferansı her ne kadar muhari^p zümreleri bir mafe^{ve} helde cem' ederek müttefiken bir uzlaşma zeminiⁿⁱ ihzar etmemiş ise de, bil^{ve} netice Wilson esaslarının tes^b itine sebep olmuştü.

x

x x

Harb esnasında beynelmilel bir kongre akdiyle sulhun iadesi hususunda^a çalışmak fikrini, hemen hemen her memleket sosya- listleri kabul etmişlerdir: Yalnız Amerika sosyalistleri bu hususda istisna teşkil ediyor, bu fikre siddetle muhalefet ediyorlardı. Bugün ise Paris Sulh Konferansı Cihânın müskil âtisini ta'yin^{ve takrir} ile uğrasır- ken Amerika sosyalistleri bu mes'ele-i azimenin sosyalist efkârına muvafık bir tarzda hâll edilmesi^{ne çalışma} maksadıyla bir (Beynelmilel Amele ve Sosyalist) Konferans projesini ileri sürdüler. erve

İngiliz sosyalist ve ame^{le} firkaları murahhası Anderson, Bel- çika sosyalistleri murahhası Vond^{old} bu fikri siddetle terviç ede- rek (Beynelmilel) içtimâ'ını^{arı} teklif ettiler. Nihayet konferansın İsviçre'de, Bern'de in'ikâdı^{arı} takrür etti.

İlk maksad Paris'teki sulh konferansını sosyalist âleminin efkâr ve mukerreratıyla temasda bulundurmak idi. Halbuki mahall-i içtimâin Bern gibi Paris'ten uzak bir yerde oluvası, ittihaz edilecek mukerreratın

Paris'e vusul buluncaya kadar ehemmiyet ve kuvvetinin tenak^{us}ına sebebiyet verebilirdi. Nitekim öyle de oldu. Ümit edilen netice elde edilemedi. Mamafih ittihaz edilen mukerrerat Paris Sulh Konferansı'na tebliğ edildi ve Paris'teki düvel-i erbâs basvekilleri bu mütalâbatı hüsn-ü suretle telâkki ederek nazar-ı dikkate alacaklarını vaad et- tiler.

Buna kongre demekten ziyade, kongreler demek daha muvafıktır. Zira bir taraftan sendikalar, diğer taraftan da firkalar ayrı ayrı içtimâ ettiler. Kongreye her devlet istirak etti. (Türkiye Sosyalist Fırkası) da Paris'de bulunan Doktor Refik Nevzad arkadaşısı ve

105
Cenevre'de bulunan Hasan Sadi arkadaşı kongreye murahhas ta'vin etti.

Konferans ittihaz ettiği mukerreratin tahkikine intizaren bir İcraiye Komitesi, bir de mutalâbatın tahakkukuna nezaret etmek üzere bir komisyon teşkil ederek ta'til-i faaliyet etti.

Bu komisyonlar 28 Nisan'da Amsterdam'da toplanarak arazi ve mukaddemat-ı sulhiye mesailini müzakere edecekler ve Lahey'de daha vasi miqtarda bir (Beynelmîlel Konferans) projesini ihzar edeceklerdir.

[Bu yazının tam ortasında yan yana basılmış iki resim bulunmaktadır. Resimlerin üzerinde " Türkiye Sosyalist Partisi'nin Bern Kongresi Murahhasları" yazmaktadır. Sağda yer alan sakallı fotoğrafın altında "Doktor Refik Nevzad Arkadaş"; soldaki fesli fotoğrafın altında "Hasan Sadi Arkadaş" isimleri bulunmaktadır.]

İAŞE MÜDİRLİYETİ

Gazetemizin intisarını sabırsızlıkla bekleyen karî ve karîm-lerimizin intisar haberimiz duyduktan sonra bize gönderdikleri tebrik ve teltifnâmelerin hemen hepsinin altında üçer, beşer, onar satırlık İaşe Müdiriyeti'nden şikâyetler münderiçti. Bunları bir araya toplasak iki günlük nüshamız ancak kifayet eder. Memleketimizde İaşe mes'elesi öyle bir muamma şeklini aldı ki, ecsâm-ı lâtifeden mülkler sonra da gazeteciler (bu türlü muammayı halledemiyorlar, gözümlüğün önünde vâsi bir teşkilât, sürü ile müfettişler, müdürler, müdür muavinleri. Her gün her ay hazine-i devletten binlerce lira çıkıyor. Fakat ahalinin yediği yine çamur, yine tas. Makineyi iyi işletmek azmiyle işbasına gelenlerin galiba bina-ya mezkûr başını döndürüyor, sersemleşiyorlar. Burada en ziyade mutazarar olan da fukara ahali, yani işçi ve amele sınıfıdır. Halbuki bu vâsi teşkilât katiyyen sinuf-u ahaliyi birbirinden tefrik etmiyor. Parası olanlar hiç bir vakit İaşenin ekmeğine arz-ı iftîkar etmiyorlar. Binaenaleyh bu gibilere ekmeğe tevziye katiyyen lüzum yoktur. Hükümet-i seniyyeden rica ederiz: İstanbul vilâyetinin lâğvından, Posta Nezareti'nin müdiriyete tahvilinden evvel halli lâzım gelen pek mühim mesail-i iktisadiye var ki bunlardan birisi de İaşe meselesidir. Bad-ı malik serî ve en kat'i bir tedbirle her gün oluk gibi akan liralara tasarruf ve zenginlerle fukara tefrik edilerek muhtaç olanlara hiç olmazsa iyi ekmeğe yedirilsin.

③ Tarihi Muhakemeye Baslandı

Erkân ve sanâdid-i İttihat'ın muhakemesi başladı-Müdde-i Umumi-
nin sözleri- Davâ vekilleri ne diyor- Karar Perşembe gününe kaldı.

Tevfik Paşa Kabinesi mevki-i iktidarda iken icra edilen tevki-
fattan sonra herkesin helecanla, sabırsızlıkla beklediği İttihadcıla-
rın muhakemesi nihayet dün Divan-ı Harb-i Mahsusada reviyet edilmeğe
başlandı. Müdde-i Umumi Cevad Beyin ihzar ettiği (ithamname) kısm-ı
mahsusumuzda mündericidir. Erkân-ı İttihad taktil, tehcir ve nehb-ü
garet meselelerinden dolayı itham ediliyorlar. Bugün bizi zaten tanı-
mayan Avrupa'ya pek ziyade ve hissi, barbar tanıttırmağa sebeb olan
bu çete efradının mâ'sum, herşeyden bi-haber, necib-i ^{millet-i} osmaniyeye
sürdükları leke o kadar müthiştir ki bu; Sulh Konferansında hakkımızda
karar verilirken bile pek ziyade icra-ı te'sir etti, Fakat bu zevatın
daha milyonlarca günahları vardır. Biz bunların; Ermenilere zulm ve
gadr yaptıklarından dolayı ne kadar mes'ul olacaklarsa, harb-i umumiye
sebebiyet verdikleri memleketi harâbezâra çevirdikleri, ahlak-ı umu-
miyeyi ihsad ettikleri için de aynı derecede mesul tutulmaları taraf-
darız. Muhakeme safhatını ber vech-i âti yazıyoruz.

Dün İttihatcılarının muhakemesine saat ikiye çeyrek kala Divan-ı
Harb-i Mahsus'da ibtidar edilmiştir.

Müttehim mevkiinde sadr-ı esbak Said Halim Paşa, esbak Meclis-i
Mebusan Reisi Halil, Hariciye Nâzır-ı sâbıkı Ahmet Nesimî, Biga Mebus-u
sâbıkı Atif, Adliye Nâzır-ı sâbıkı İbrahim, Maarif Nâzır-ı esbakı
Şükrü, İttihat ve Terakki Kâtib-i Umumîsi Mithat Şükrü, İfâse Nâzır-ı es-
bakı Kemal, İttihat ve Terakki Cemiyeti âzâsından Ziya Gökalp ve
Küçük Talât Beyler bulunuyorlar idi.

Müdafaa vekilleri de kendilerine tahsis edilen mevkiide bulu-
nyorlardı. Muhakeme sâmiin ~~muavven~~ ile hınca hinc dolmuştu. Hak-
larında ithamâtı mucib olan ve harb-i umumî esnasında İttihat ve Te-
rakki Cemiyeti'nin Teşkilât-ı Mahsusası marifetiyle ika' edilen
tehcir, taktil nehb-ü ~~garet~~ gibi ceraimi muhtevi olan ve kısm-ı mah-
susumuzda münderic bulunan karar ve ithamname kiraat olundu.

Ba'de Reis Paşa tarafından İttihat ve Terakki reis ve âzâlarına
na hitaben:

-Reis ve âzâları bulunduğunuz İttihat ve Terakki Cemiyeti
tarafından, bu azim hadireden serzede-i zukur olan

bazı hâlete, zahiren âmâl-i milliyeyi ve tamamîyet-i mülkiyemizi tatmin sadedinde gösterilerek tessebbüs edilen harekât-ı nâlâyike devletin basına siyasi bir gaile-i azime çıkarmıştır. Ezcümle seferberlik dolayısıyla idare-i örfiye bir sebep addedilerek bi-muhâbâ tatbik-i fazaihe-i kıyam ve efrad-ı ahaliyi iğfal, serserilerden mücriminden mürekkebe olan Teskilât-ı Mahsusa ile envaif cinayetler ika' edilerek bu yüzden netayic-i elimeye ma'ruz kalındığı, gerek hükümetimizce efrad-ı ahali hakkında ve bilhassa dinimizce hiç bir vechile cevaz verilmeyen ef'al ve harekâtın tevliidine sebebiyet verildiği ve bu meyanda sizlerin de bulunduğunuz iddia olunuyor. Bunun, müdde-i umumi-likce de tasrih ve ısbat edileceği bildirilmiştir.

Ba'de müdde-i umumi bey kıyam ile "keyfiyetin tavzih edildiğinden ve bunların delâil ve vesai ki de dosyalarda mevcut olduğundan bunları tekrara lüzum yoktur. Harb senesinde Osmanlı kanunu ile hiçbir zaman kabil-i tecviz olmayacak olan öyle ceraim, öyle fazaih icra edilmistir ki tercümanı ve mümessili olduğumuz hukuk-u Osmaniye bunu hiç bir zaman afv edemez.

Osmanlı toprağı adalete susamıştır. Atşân-ı adalet olan millet-i Osmaniye bu cinayati irtikab edenlerin cezasız kalınmaları hiç bir vechile tecviz edemez. Adalet tecelli etmelidir. Mesrutiyet ile başlayan katl ve garet mâhel-tessüf ittihat ve Terakki'ye atf olunmaktadır. Muhakemeye davet olunan zevat-ı cemiyet-i mezkûrenin âzâları olmak dolayısıyla sevk edilmiştir. Ve nasiye-i Osmaniye sığrayan siyah leke adalet kalemiyle silinecektir. Cürm işleyenler (İslâm-Hristiyan) cezalarını göreceklerdir.

Ma'sum olanların da masumiyeti bu Divan-ı Ali'de tahakkuk edecektir. Osmanlıların padişahı yeni baştan adaletin tecellisine karar vermiştir. Hükümet onu tatbik memurdur. (bu millet-i)

Kanaat edilmelidir ki /âdilenin vicdanlarında hiss-i adaletten başka bir şey yoktur. Adalet bu mahkemede tamamiyle tecelli edecektir." Bundan sonra vekil-i müdafaa Celâleddin Arif bey söz alarak :

"Müdafaalarını deruhte ettiğim eshasın haklarında adaletten başka bir şey tecelli etmeyeceğine şübhe yoktur. Garz, nefsanîyet gibi şeyler mahkeme-i âlinizin işgal etmekte olduğu mevkie çıkamaz. Ve bu dereceye kadar yükselmez. Burada yalnız bir söz, o da adaletin sözü olacaktır ki, buna bütün kanaatımızla ~~mutmainiz~~.

mutmainiz.

108

Münder^{de}cat-ı karar ve ithamnamede müvekkillerimize isnad edilen olunan nokta ^{da} taktik, tehcir ve garet ^{de} ittihat ve Terakki'nin teşkilât-ı Hafiyesi dolayısıyla müdahildâr oldukları derm^{yan} ediliyor. Halbuki müvekkillerimizin bir kısmı vükelâ-yı devletten olmaları hâsbiyle Kanun-i Esasi'nin olbabdaki mevadı icabınca Divan-ı Harbin daire-i selâhiyeti haricinde olduğundan muhakemelerinin Divân-ı Ali'de icrası lâzımdır "demıştır".

Vekillerden Saadettin Ferid Bey de:

"Müvekkillerden bazıları Hey'et-i Vükelâ'dan olduklarından, muhakemeleri, muhakeme-i âliyenizin selâhiyeti dahilinde değildir. İka' edilen ceraim efrad-ı ahali ile birlikte olsa bile onların da Divan-ı Ali'de muhakemeleri elzemdir. Ancak zati ve şahsî ceraim^{de} aid oldukları muhakemelerin icrası kabul olabilir."

Bunun üzerine Müdde-i Umumi Kanun-i Esasî'nin tasrih ettiği Divan-ı Ali'nin umur-u memuriyete aid cürümlere müteallik bulunduğunu ve kararname ve (ithamname)de izah ve beyân olunan cürümlerin ise memuriyet itibarıyla tahaddüs etmiş ceraim ^{maddesini} olmasına, ancak İttihat ve Terakki Merkez-i Umumi kararları neticesi olduğunu ve suret-i sevk-i davanın vazife dahilinde olduğunu beyân ve izah etti. (Ek var)

Müdde-i Umuminin İthamnamesi

Müdde-i umumiliğin kiraat edilen uzun ithamnamesi üzerine maznun-u aleyhünden vükelâlıkda bulunanlar ifadat-ı istintakiyyelerinde inkâr ile müterafık bir vazife meselesi ihdas ederek merci-i tahkik ve muhakemelerinin Divan-ı Harb-i Örfî olmayıp Kanun-i Esasî ahkâmınca teşkil kılınacak Divan-ı Ali'ye aid bulunduğunu müdafaten derm^{yan} etmektedirler. Fakat izahdan müstağnî olduğu üzere Kanun-i Esasî'nin istinad ettikleri 92'nci maddesi nazırların münferiden veya müştereken hey'et-i vükelâ'nın ancak umur-u memurelerinden mütevellid harekât-ı siyasiyelerinden mütehasıl ef'al-i cürmiye ile mukayyed olub, şahsen ika' ettikleri veya fer'en zimedhal buldukları ceraim-i âdiye için kanun-u mezkûrun 23'üncü maddesi ahkâmınca nazarân hiç bir imtiyaz-ı kanuniyeleri olmayıp okabil ceraimden dolayı merci-i muhakemeleri mehakim-i âdiye olmasına ve idare-i örfiye câri olan mahalde olbabdaki kararname mucibince kavanin-i mülkiye ve adliye tamamiyle sskit ve divan-ı harb-i örfî'nin merci ceraim olacağına

ve taktik ve ihtikâr gibi mevadin tahkiki işbu Divan-ı Harb-i Örfi'nin teşkil ve vezâifine müteallik kararnâme-i âhir mucibince cümle vezâifinden olmağla gayr-ı varid olan işbu vazife-i itirazın reddi karargir olduktan sonra selef el-mezkûr cereame mücaseretleri hakkında bervech-i bâlâ delâil ve berâhin-i kâfiye istihsal kılınan maznun-u aleyhünden Doktor Bahaaddin Şakir, Nazım, Atıf, Rıza, Cevad, Aziz Beyler ve Enar ve Cemal, Talât(Paşa) Beylerin katilde hemfaal olduklarından hareket-i vakiaları mücazat-ı terhibiyyeyi müstelzim ef'alden alarak (s.1) Kanun-i Geza'nın 45'inci maddesinin birinci fıkrasıyla yüzyetmişinci maddesine vehm-i faal olmayıp bilerek icrayı müzaheretle maznunların cürümlerinde muayyen olarak fer'an zî-medhal bulunan Midhat Şükrü, Doktor Rüsuhi, Talât, Ziya Gökalep, Kemal Beyler ile Said Halim Paşa, Ahmed Nesimi, Halil, Şükrü ve İbrahim beylerin kanun-u mezkûrunun 45'inci maddesinin ikinci fıkrası delâletiyle yine madde-i selefiye muvafık bulunduğundan mevadd-ı mezkûreye tevfiқан maznun-u aleyhümün cinayetle lüzum-u muhakemeleri karargir olmuştur.

45^{inci} Madde Şudur:

"45. Madde- (Muaddel Cemaziyül Ahire 1329,22 Mayıs 1327) Eshas-ı müteaddide bir cinayet veya cünhayı müttehiden ika'eder veya hud ef'al-i müteaddideden mürekeb olan bir cinayet veya cünhada bir takım eşhasdan her biri cürmün husulü maksadıylâ ef'al-i mezbureden birini veya bir kaçını icra eylerse eşhas-ı mezkûreye hemfaal denilir. Ve cümlesi fail-i müstakil gibi mücazat olunur.

Bir cinayet veya cünhanın ika'ında fer'an zî-medhal olanlar kanunun sarahatı olmayan yerlerde bervech-i âti mücazata ducar olurlar: Eğer fi'il-i idâm veyahud kürek cezası müstelzim ise fer'an zî-medhal olanlar hakkında on seneden aşağı olmamak üzere muvakkat kürek ve müebbeden kalebendlik cezasını müstelzim ise kezalik on seneden aşağı olmamak üzere muvakkat kalebendlik ve müebbeden nefy cezasını müstelzim ise üç sene müddetle kalebendlik cezası hükm olunur. Ahval-i saireden asl-ı cinayet veya cünha için muayyen olan cezanın süddisinden ~~secd-i senetice~~ salisine kadarı tenzil olunur.

170'inci Madde Şudur:

" Tammiiden bir şahsı katil eden veya âbâ ve ecdad ve ummahat v. ceddâından birini velev men-i gayr-ı taammüd kasden katil evleyen kimse i'dam olunur.

SUÇ-U DAHİLİYE

Hey'et-i Nâsiha İzmir'de

Hükümet dairesinde belediye tarafından Hey'et-i Nâsiha'nın şerefine bir ziyafet keşide edilmistir.

§ Hey'et-i Nâsiha İzmir'de mevâkî-i muhtelifeyi ziyaret ederek her yerde İslam, Rum ve Ermeni ahali tarafından sürekli alkışlarla karşılanmışlardır.

İase Müdiriyeti Lağv mı Olunuyor?

İase Müdiriyetinin lağv olunacağına ve fıkara-yı ahaliye para tevzii edileceğine dair ^{bir} saiya devran ediyor. Diğer taraftan İase müdür-ü umumisi Nüşet Sabit Beyin rahatsızlığına binaen müdiriyet-i mezkureye vekaletine Ticaret ve Ziraat Nezareti müstesarı Temolon Efendinin ta'yin kılındığı söyleniyor. Acaba Hangisi doğru?

Bu vhususdaki mütalaatımızı yarın yazacağız?

Te'cil-i Mücazât Kanununa Zeyl

Te'cil-i mücazât kanunundan harb esnasında düşman memleketlerine firar eden zabitanın da istifade edeceklerine dair dünkü Takvim-i Vak'ayide bir kararname intişar etmiştir.

[Sansür edildiği için boş bırakılan bir aralıktan sonra]
Mösyö Orlando'nun beyannamesinden ma'bad:

Paris, 27 (Elif. A) Fakat Reis-i cumhur Wilson'un beyannamesi İtalya Hükümeti ve İtalya kavminin âmâline karşı bir tenakuz ve muhalefeti ihtiva ederse bundan dolayı serd-i sikâyete hükmü vardır.

Böyle bir tenakuz ve muhalefet İtalya kavminin demokratik ve hürriyetperverane kanunları ile vasıl olmuş bulunduğu derece-i âliye-i medeniyeti inkâr etmeğe muadil olur. İtalyan kavmi ile hükümetini böyle bir muhalefet karşısında bulundurmamak, bu büyük hürriyetperver kavmi kendi iradâtına muğayir bir boyunduruğa tâbi tutmak demektir. Ben ise memleketimi haksız yere tahkir ve tezlil eden böyle bir faraziyeye karşı siddetle protestoya mecburivethissetmekteyim. Şimdi bizat Reis-i cumhurun tebliğindeki beyânata nakl-i kelâm ediyorum; Reis-i cumhur bu beyanatında İtalya'nın, tebliğ-i mezkûrda ta'yin ve tahdid edilmiş bazı hududlar haricindeki mutâlebenin, milletler arasında te'sis etmesi lâzım gelen yeni devr-i hürriyet ve adalet prensiplerini ihlâl eylediğini ısbata çalışıyor. Ben bu prensipleri asla

inkâr etmediğim gibi reis (Wilson) ile icra ettiğimiz uzun mülahazalarda kendisinin merbut bulunmadığı bir muahede ahkâmına istinad etmemiş olduğumu tasdik ve itiraf ederse lâzime-i hakk-ı şinasiyi ilân eylemiş olur. Bu mülahazalarda münhasıran her zaman itimad etmiş olduğum adl ve mantık kuvvetine istinad ettim. Ve İtalyan metalebinin hakk ve delâile küvviyen müstenid bulunduğumu zannederim. Ben mösye Wilson' u ikna' şerefine nail olamadım. Bundan dolayı müteessifim. Mamafih Reis-i cumhur (Wilson) kendisiyle vuku' bulan mülahazalarımız esnasında adalet ve hakikatın yalnız bir şahsın inhisarı altında olmadığını ve insanların aldanabileceklerini tasdik ve itiraf lütfunda bulunmuş- tur. Ve bu prensiplerin tatbik edildikleri mesail ne kadar ^{muğlac} ~~karışık~~ ve ^{muhtak} ~~karışık~~ ise, hataları ^{nda} nisbette ^{neticesi} ~~şey~~ olduğunu ilâve etmeliyim... Konferansın bu prensipleri tatbik meselesi mevzu-u bahs olunca tama- miyle tatil-i müzakerat etmesine ramak kalmış olduğunu söylersen bu meclis-i âliye karşı hürmetsizlik göstermiş olduğumu zannetmem. Bilâ- kis bütün bu sualler hükm ve rey-i beşerin ^{neticesi} mücerret mahiyeti olmuş- tur. Yine öyledir. Yalnız sunu söylemek isterim ki bu mahiyeti haiz o- lan prensiplerin tatbikatta müşkilata maruz kaldığını tecrübeler is- bat etmiştir? Böyle bir vesikada bir çok defalar tahassul etmiş olan mufassal tecaribi tekrar etmek benim için gayr-ı mümkündür. Yalnız su- nu söyleyeyim ki, Avusturya- Macaristan İmparatorluğu'nun inhidamı üzerine İtalyan temayülâtının duçar-ı tenakuz ve tezelzül olduğuna dair olan olan beyanat da sellemüsselâm kabul edilemez. Bilâkis aksini zan ve iddia etmek daha doğrudur. Avusturya İmparatorlu- ğu'nu teskil eden muhtelif milletlerin kendi ırk ve alâkaları dâire- sinde hükümetler teskiline çalıştıkları bir sırada İtalyan âmâl ve metalebi ile ^{tahaddüs eden} ~~mesail~~ de tamamıyla hâll ve fasl ~~edilmelidir~~ ~~edilebilir~~ ve edilmelidir. Bu meselede yeni ve eski İtalyanın ^{hukukunu} ~~telhis~~ eden Adriyatik meselesidir. Reis-i cumhurun beyanna- mesı, İtalya'nın istihsal ettiği menafi' ve müsaedat ile bir vasıta- -yı tabiiye-i müdafaa teşkil eden Alpler duvarına vasıl olduğunu tas- dik ediyor. Bu gayet mühim bir menfaat ve ^{mu} ~~saadedir~~? Fakat bu duvarın cenahı açık kalmamak şartıyla İtalya (Nuvozu) dağından başlayarak Bahr-i Sefide akan suları, Karadenize akan sulardan tefrik eden bir hatt verilmelidir. Hudud böyle bir muhafaza ve himaye altında olmadık- ça Alplerin bu mühim hudud-u tabiiyesinde tehlikeli bir gedik açık kalmış olacak, bu da İsterya (Avusturya olabilir, M. Ar'nın notu) sube- ^{şeb}-i ceziresinin vahdet-i tarihiye ve iktisadiyesinin inkitâını taz-

miş etmiş olacaktır. Bundan başka milletlerin kendi mukadderatlarına ta'yin eylemeleri hakkını o kadar fahr ile ilân etmiş olan zatın eski bir İtalya şehri olan ve İtalya sefaîninin muvasalatından evvel de İtalya'ya karşı teveccüh ve muhabbetini ilân etmiş bulunan Fiyume ~~(Fume olabilir M.A.)~~ üzerindeki hukuku tasdik etmesi lâzım gelen yegâne zat olduğunu zannederim. Fiyume akide ve arzu-yu emelinin a'sar arasında payidar olmuş bulunan parlak bir meseledir. Burasının ufak bir ~~meslek~~ cemaat olduğunu iddia ^{edil} sebeb-i yeganesiyle bu hakkı inkâr etmek ^{sale} ve adaletin, araziye göre ^{değiştirdiğini} kabul etmektir. Bu hakkı inkâr etmekle beynelmilel ^{bir mesele karşısında} ^{bulunuyoruz.} ^{bulunuyoruz.} Ve bir çok ^{havali} ^{ver} milletler için mahrecler teşkil eden (Aners), (Cenova) ve (Rotterdam) gibi beynelmilel limanları nazar-ı itibara almamız. Bugün İtalya vatani ile aynı tesirât-ı vatanperverâne-ye iştirak eden Dalmaçya sahili üzerinde İtalyan âmâl ve temayülâtı ifrat ve mübalâğa addedilebilir mi? Tarihe mugayir olan bütün bu esbaba rağmen müzakeratta büyük sebat ve metanet göstermiş olan İtalya delegelerinin umumi bir itilâf bulunması hususunda büyük bir uzlaşmak fikri ile mülhem olduklarını isbat eder.

Paris'den Müfarekatından Evvel

Paris 27- Mösyö Orlando Paris'den müfarekatında dün Mösyö Wilson tarafından vukuf bulan beyanat hakkında artık hiç bir karar ittihaz edemeyeceğini ve mevzu-u bahs olan mesaili İtalyan ahâlisinin enzarına vaz'edeceğini beyan etmiştir. Reis-i cumhur Wilson, Mösyö Lloyd ^{George} ~~Chere~~, Clemanson ^{ceau}, Balfur, Orlando ve Sanino tarafından akd edilen ve iki saat devam eden içtimaadan sonra Mösyö Orlando hareket etmiştir. İçtimaada arazi meselesi müzakere edilmemiştir. Mösyö Orlando demistir ki: "Şimdi mes'ele benim fevkimde mahkemeye tevdi edilmiştir. Binaenaleyh ne gibi bir tarz-ı tesviye kabul edebilirim. İtalyan murahhasları 9 saat konferansa iştirak etmemislerdir. Ve bade-mâ reis-i ^{muazzaf} ~~razıdan~~ talimat alıncaya kadar da iştirak etmeyeceklerdir. Filhakika bu tarz-ı hareket sulh programının ikmalini tehire duçar edecek mahiyette ise de pazartesi günü Almanların vürudu için ittihaz edilen mukarreratı ta'dil edemeyecek ^{uz} ~~dir~~. İtalyan reis-i nezari Mösyö Orlando, bu aksam Roma'ya avdeti esnasında bervech-i âti beyanatta bulunmuştur:

"Paris'te ~~tek~~ müfarekatım hiç bir vechile katı ^{uz} münasebet mahiyetinde değildir. Ahâlinin fikrini istimzac etmek için memleketime

avdet ediyorum. Ve yakında avdet edeceğim."

Bu beyanat İtalya'nın konferansı terk etmesi tehlikesini bertaraf etmiştir. Bu suretle reis-i cumhurun siyasî büyük bir muvaffakiyet istihşak ettiği ve dermiyan eylediği esasatın tercih edildiği istidlal ediliyor. Mösyö Orlando, konferansı bir gün isgal eden ^{den}ictimâttan sonra sefel-el-mezkur beyanatta bulunmuş ~~ve~~ ve bu ictimâi müteakip şayan-ı memnuniyet bir itilâfın husulü için başlıca mevaninin izale edildiğine dair bir tebliğ neşredilmiştir. Amerika muhali-i siyasiyesi bu itilâfın Mösyö Wilson tarafından dermiyan edilen maddeye muhalif olmadığı kanaatindedir.

• Bu suretle yarın Spino ve İtalvan hey'et-i murahhasası aza-yı sairesinin Paris'de kalacağı ve konferans ictimâillerinde hazır bulunacağı ve diğer taraftan Orlando'nun Alman murahhaslarının vüruduna intizar edildiği gün, yani pazartesi günü Paris'e avdet etmek tasavvurunda bulunduğu beyan edilmiştir. Menba-i resmîden bildirildiğine nazaran tanzim edilen itilâfname musibince Fiyum ve Buton civarıyla beraber İttihad-ı Akvam Cemiyetinin taht-ı murakebesine vaziedecek ve aynı zamanda İtalya da dahil olduğu halde beş devlet-i muazzama Adriyatik denizinde bulunan bazı adaları emr-i murakebesini deruhte edeceklerdir. (Te. He. Re.)

Amerika, Fransa, İtalya Nokta-i Nazarları

Paris 27 (Elif. A.) Sülh Konferansı İtalyan buhra nından suret-i ciddiye müteessir olmuştur; Murahhaslar bu meseleyi endise ile ta'kip etmektedirler.

Amerika nokta-i nazarına göre fırtına zail olmuş ve gökyüzündeki bulutlar ~~dağılmıştır~~ dağılmıştır. Fakat diğer mehafil daha az nikbin bulunmakta ve bu hadisenin, Alman murahhaslarının muvâsalat edeceği bu sırada az veya çok bir tehire sebebiyet vereceğini zan-nenlemektedir.

Fransız ve İtalyan nokta-i nazarına göre, vaziyet ciddi telâkki edilmekte ve hatta bazı mehafil ümitsiz addeylemektedir. Fakat bu son telâkki umumî ~~bir~~ ^{es} surette kabul edilmiyor.

İki Tarafda Fikrinde Musırr

Londra 28-(Te. He, Re.) Mösyö Wilson'un etrafındaki ^über mesari-leyhin Fiyum meselesindeki nokta-i nazarından inhiraf etmek ihtimali olmadığını temin ediyorlar. Diğer taraftan İtalyan mehafil-i siyasiyesinde Parlamento'nun bugün Mösyö Orlando'ya beyan-ı itimad etmesi

şartıyla İtalya'nın da tasavvurundan ^{nükul} etmeyeceği be-
yan olunuyor. Bilhassa Mösyö Orlando'nun Roma'ya avdeti münasebetiyle
yapılan tezahürata nazaran ^{muşaruf}leyhe beyan-ı itimad edileceği
muhakkaktır. İtalyan askerleri Amerika'nın Roma sefarethanisini taht-
-ı muhafazada bulunduruyorlar. Mösyö Wilson, Fiyum ^{reisi} hakkındaki fikir-
lerinde sebat etmekte ve İtalya müzakeratı suret-i katıyyede kat'
ettiği takdirde bu babda Fransa ve Büyük Britanya'nın müzaheretinden
emin bulunmaktadır. Bu ahval bu iki hükümetin Reis-i cumhur tarafını
iltizam edeceklerini isbat etmektedir. Dürüst bir hatt-ı hareket
• takip eden Yugoslavya hey'et-i murahhasası doktor İvastranki Reis-i
cumhura İtalya'nın Adriyatikteki ^{metâle}batının tazmini için ahali-
nin ^{arâsına} müracaat edilmesini teklif etmiştir.

Roma'da Fiyum meselesinden dolayı yukarı gelen nümayişler, Ame-
rika ve İngiliz aleyhdarlığı şeklinde tecelliye başlamıştır. İtalyan
ahalisinin Mösyö Orlando'ya bir gün müsaadede bulunmasını tavsiye
edeceği anlaşılıyor. Bu hal İtalyan murahhaslar konferansdan büsbütün
çekilmeğe mecbur edecektir.

Fransız Gazetelerinin Mütalâatı

Paris 3 4 (He) Fransız gazetelerinin ekserisi Wilson'un hatt-
-ı hareketini tenkid ediyorlar. Sosyalist gazeteleri (Orlando)yu ten-
kid ediyor.

Balıklı Vak'ası → Panayırı

Evvelki gün Balıklı Pazarı olmak münasebetiyle orada tecemmü
eden Rum cemaatine mensup bazı kimselerin bir nümayiş icrası teseb-
büsünde bulunacakları ^{zabıt} tarafından haber alınmış ve böyle bir
hareketi men için ^{gelen} tedabir mania ittihaz olunmuştur.

Bu esnada bazı kendini bilmez kimseler tarafından tessebbüs
edilen silâh atmak ve saire gibi münasebetsiz hareketlerde men edi-
lerek pek ziyade tevşii ve kesb-i ehemmiyet etmesi muhtemel ^{olan} bir fe-
nalığın önüne geçilmiştir.

Mütareke Komisyonu

Mütareke komisyonu dün Galip Kemal Beyin taht-ı riyasetinde iç-
timâ ederek tedkikatı henüz bir neticeye vasıl olmayan bazı mesail
hakkında müzakeratta bulunmuştur.

Mesmuatımıza nazaran delegelerden bazıları tebdil edilmiş ve
yeni delegeler dünden itibaren müzakerata istihak eylemişlerdir.

Cavid Bey

(Pontus) Gazetesinin verdiği malûmata göre Maliye nazır-ı esbaki Cavid Bey her ne kadar Avrupa'ya firarı ~~şifâ~~ olmuş ise de zabıtaca mümaleyhin İstanbul'da muhteffi bulunduğu hakkında kanaat vardır. Zabıta taharriyata devam etmekte olduğu cihetle mümaleyhin yakında yakayı ele vereceği ~~kar~~viyen me'muldür.

Hukuk-u Aile Kararnamesi

Bir müddetten beri meclis-i vükelâca tedkik edilmekte olan hukuk-u aile kararnamesinin bazı mevadı hakkında vuku' bulan ihtilâf-~~tan~~ dolayı mezkûr maddelerin tavzih ve tafsili için adliye nezaretine ~~ten~~kere yazıldığı müstahberdir.

Hasar Tazmin Edilmiş

Gerek Anadolu'da ve gerekse Rumeli'de tehcir edilen Rum ve Ermenilerden üçyüzbin kişinin emvalleri iade edilmistir. Tedkikat-ı ahiremize nazaran bu emvalden yalnız yüzde iki kadarı zâyâ' ve hasara uğramış olup bunlar da hükümet tarafından tazmin edilecektir.

Tehcir Edilenlerin Emvali İade Edilmistir

Gerek Anadolu'da ve gerekse Rumeli'de tehcir edilen Rum ve Ermenilerden üçyüzbin kişinin emvalleri iade edilmistir. Tedkikât-ı ahiremize nazaran bu emvalden yalnız yüzde iki kadarı zâyâ' ve hasara uğramış, bunlar da hükümet tarafından tazmin edilecektir.

Tenkil

İnegöl kazası'nın Hayriye Kariye'sini basarak icra-yı şekavet ve mefsedet etmek isteyen eskiyadan Arnavud Hasan Nam şerir~~o~~ meyten ve diğer altı refiki hay~~anen~~ derdest edildiği Bursa'dan Dahiliye Nezaretine yazılmıştır.

Kısa Havadisler

• Hilâl-i Ahmer Cemiyeti hesabatını tedkike maliye müfettişlerinden Hamcıyan ve Nureddin Beyler me'mur edilmistir.

• Avusturya, Alman bankalarında bulunan mevduattan altın akçelerin harbin bedayetlerinde mezkûr bankalar tarafından Almanya ve Avusturya'ya götürüldüğü iddia edilmekte olduğundan bu cihetin tedkik ve tahkikine iptidar olunmudur.

116

Memurine pahalılık zammı verilmeyeceği hakkındaki havadis katıyiyen asılsızdır.

Hariciye Nezareti encümen müdiranı dün hariciye müsteşarı İzzet Fuat paşanın taht-ı riyasetinde içtimâ ederek müzakeratta bulunmuştur.

Tenvirat-ı Elektirikiye İşçiler Yurdu

Tenvirat-ı elektirikiye elektirik, motor ve dinamo, telefon tesisatı dikis makinaları, gramofon ve bilumum Makina Tamirâtı

Hasan paşa Karakolu civarında, Tramvay yolunda Sırmakes Hanı caddesinde Mehmed Nazif ve Ali biraderler.

İDRAK'in Tefrikası

JERMİNAL

Muharriri: Emile Zola

Birinci Kısım

-1-

Mazlum ve yıldızsız bir gece, tek ve تنها kırların koyu karanlıkları içinde yalnız şahıs (Marsiyân)dan (Monse)ya giden büyük caddeyi takip ediyordu; yol o kadar mazlumdu ki onündeki siyah toprakları görmekte müşkilat çekiyor; denizin geniş dalgaları gibi çıplak topraklar, rakid sular üzerinden süünerek gelen buzlu rüzgarın temaslari olmasa mevcudiyet-i kainattan bile haberdar olamıyordu. Hiç de ağaç gölge semayı ~~xxxxxxx~~ lekelüyor, caddenin kaldırımları bir rihtim gibi muntazaman, körletici karanlıkları, sisleri içinde imtidad ediyordu.

Bu şahıs (Marsiyân)den saat ikide çıkmış ve ince ebbisesinin içinde titreyerek geniş adımlarla ilerliyordu. İri bir mendil içine düğümlenmiş ufak bir paket intizam-ı mesine o kadar mani oluyordu ki bu küçük yükü bir elinden öbürüne geçiriyordu. Ve soğuktan kızaran ellerini bir parça ısıtabilmek için paketin bileklerine asarak kalın ellerini cebine sokuyor, ve kalkık omuzlarıyla yoluna devam ediyordu. Bu işsiz ve rehbersiz kalmış zavallı amelenin bos dimağını bu an yalnız bir fikir işgal ediyor ve belki, diyor, güneş doğunca hava biraz daha sıcak olacaktır.

Böyle bir satten beri gidegide nihayet (Monse)ya ^{iki} kilo (bir yanlışlık olmalı M.A.) mesafede uzaktan güya semaya malik ^{mis-}ler gibi üç ocağın kırmızı ~~xxxxxxx~~ ateslerini müşahede edebildi.

Evvela mütereddid ve korkak sonra ellerini bir parça ısıtabilmek ihtiyacı-ı mübremi karşısında mütehallik bu ates yığınlarına doğru ilerlemeğe başladı.

Bir aralık yolunu gayp etti; sağ tarafında kırık tahta havaleler şimendüfer yolunu kapatan yıkık duvarlar, solunda bir takım ot yığınları velhasıl yeknesak ve alçak damlarıyla köyümsü bir yerde bulunuyordu. Tahminen ikiyüz adım ilerledikten sonra, ates yığını birden bire karşısına çıktı; istiyak-ı hararetle atese doğru ilerlerken bir ikinci manzara karşısında bulundu: Büyük bir fabrika bacası, bir takım inşaat döküntüleri haricinde bes altı fener asılı pencerelerinden kırık ziyalar ~~asxxx~~ dökülen bir fabrika.. Gecenin karanlıkları, fabrikanın dumanları içinde boğulan bu acıb manzaralar karşısında ~~mahcub ve mütereddid~~ yalnız bir sey isitiliverdü. Nereden geldiği pek de belli olmayan buhar makinalarının boşuk hiçkırıkları...

Zavıllı adam bu manzaralar karşısında mahcub ve mütereddid biraz durakladı; Fakat ne olacak? Madem ki ıssız güçsüz kalmış, karnını doyurabilecek ekmeği tedarik etmek lazımdır,..ne olursa olsun...fabrikaya doğru gideceğine etrafına bes on işçinin toplandığı ve zulmetler içinde lâtif renkler aks eden ates yığınlarına doğru ilerledi. Ameleden bir kısmı geç vakitlere kadar çalışmaya mecbur kalarak bir takım luzumsuz (Ma'badı var)

İdrak, Birinci Sene, Numro:2 (29 Nisan 1335-1919) Salı
Sahibi: Hüseyin Hilmi